

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, december 7.

Az ember tragédiája.

Eszembe jut Madách remekének a jégkorszaki jelenete.

Az ember elsatnyulva, elveket nem ismer, lelkesedni nem tud, agy és szív hallgat, a lélek alszik — csak a gyomor él benne. Ádamban Istent gondol és saját semmi voltát érezve hizelegni kezd neki. »Mit kívánsz, megöljek valakit, vagy megátkozom régi isteneim?«

És mikor ezt elmondja, csak egyet kér érte: Ó tedd, hogy kevesebb legyen az ember és több a foka.

Az alkotmányt megtagadják egy emberért! ez a napi hír. És aki ezt megkísérli, az még ma is kormányon van és pártja körül éljenzi.

Mit kívánsz? elátkozom régi isteneim? agyon üssem a liberális eszményt? Megteszem, csak élni hagyj.

Josipovich, Szilágyi, Láng leköszön, Chorin, Emmer elítéli Bánffy céljait, husz képviselő, a párt java kilépni készül. Ez is napi hír.

A párt pedig éljenez tovább. Ó mit, hisz így lesz kevesebb az ember és jut több a fókából.

Madách művében ez a jelenet a leg-rövidebb. Finom érzéke nem akarta ezen jelenetet sokáig tartani a megdöbbenet nézők szeme elé. Hanem az élet nem olyan udvarias, mint a színmű író. Megcsinálja a durva jeleneteket, kényszeríti a nézőket, hogy oda figyeljenek és nyújtja, hosszurra nyújtja az utálatosságok sorát, melyek ha

megszűnnek is egy időre, nem halljuk a megnyugtatót — küzdj és bizva bízzál.

Miben bizhatnánk vajjon! Ha Bánffy elmegy, más ül a fészekbe, s amit ő tett, folytatni fogja. Ez természetes és csak haragudni sem lehet érte. Aki németnek születik, még az imádságát is németül mondja, a cseh csehül, az oláh oláhul, mert mindenki a fájához üt. A megméltelyezett liberális rendszerből született Bánffy, onnan fog kerülni utódja is, mit tehetnének egyebet, hogyan beszélhetnének más-képen, mint ahogy ez a korruprendszer tudniok adta.

Ez a rendszer pedig hamar megvé-
nült. Ime harmincz év s már jégkorszakánál tart, melynek sivárságában csak a szaporodó ember és a fogyó foka maradt meg. Az elv, az ideál, az alkotmányos érzés, az — befagyott.

Osztrák lapokból néztük, hogyan gondolkoznak a szomszédban? Ott attól félnek, amiről mi álmodni is alig merünk. Azt hiszi egy tekintélyes bécsi lap, hogy minél közelebb jön az ex lex állapot, annál többen térnek ki a szabadelvű pártból a felelősség elől. Azt hiszi, hogy e kérdés megbontja a szabadelvű pártot, amennyiben intakt része kivonul. Az így erkölcsi presztizsától megfosztott párt nem lesz elég erős ahhoz, hogy a király előtt megtartsa Bánffy, az új kormány pedig nem lesz olyan vak, hogy a megmaradt numerus pártra támaszkodjék, hanem akár új választással, akár bent a házban fuzióval szerzi vissza az elveszett tekintélyeket.

Természetesnek tartja ez a lap, hogy mivel most az egész szabadelvű pártot a Tisza-klikk vezet, a csatával együtt fog

pusztulni ez a klikk is és így a magán pártok helyett új országos párt alakulások fognak létre jönni és sokkal gyümölcsösebb kormányzás.

Madáchnál a jégkorszaki jelenet után a gonosz szellem tanácsára a nirvánába akart rohanni az ember, de a határnál megragadta a föld szelleme. Elűzte a rossz szellemet s megmentette az embert.

Reméljük hát mi is, hogy mikor rossz tanácsra a liberális párt és kormány jan. 1-től kezdve a nirvánába akar rohanni, a magyar föld szelleme, a magyar alkotmány hatni fog az ész nélkül rohanókra és elűzi a rossz szellemet vagy legalább megállítja az esztelen rohanást.

Hanem addig még végig kell élveznünk a jégkorszak jelenetének sok visszataszító epizódját.

P—y.

A közös függő államadósság állapota.

A közös függő államadósság ellenőrzésére kiküldött bizottság tegnap tette közé jelentését, a közös függő államadósság állapotáról.

A közös függő adósságnak közös költségen beváltandó 312 millió frtnyi összegéből az 1894: 24. t.-ezikk rendelkezései értelmében f. évi november hó végeig 1,5 és 50 frtban összesen bevonatott és mint törlesztett leiratott 199,313.427 frt — kr., ellenben még törlesztetlenül maradt 112,685.573 frt — kr.

Községi helynevek rendezése.

A községi helynevek rendezésére vonatkozó 1898 IV. t. cz. végrehajtását megkezdte a belügyminiszter. Először is a községi törzs-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A g y á v a.

Irta: Deér.

Vigan voltak a kaszinó bálon. Huzta a cigány, folyt a pezsgő. — Már hajnalodott. Csak itt-ott rezgett még egy-két tánczó sápadtan, kimerülve.

A tánczteremben nehéz, folyótó volt a levegő s a nehéz párázaton át homályosan tört keresztül a sok meggyújtott láng.

Fenyéri doktor is ott állt a tánczteremben. Az egyik ablakmélyedésbe huzta be magát s onnan nézte azt az egypár tánczólót.

Valami végtelen borongós, olyan keserű hangulat vett erőt a doktoron. Ugy kívánta a magányt, a pihenést s mégis mint ha valami láthatatlan bilincs tartaná fogva, — nem tudott eltávozni.

A tekintete oda tapadt az egyik tánczó párra. Néze azt a sylphid-könnű leányalakot, ki halványan, pihengő kebelével, szinte mámorosan lejtett Bodó főhadnagy karján.

A doktor úgy érezte, hogy valami vad, erős szenvedély rázza meg a lelkét s úgy ösztönzi, hogy odarohanjon ahhoz a tánczó párhoz, kiragadja azt a leányt a főhadnagy karjaiból s aztán elvigye valahova, messze, hol csak egyedül az övé legyen.

Keserű mosolyt csalt ajkára e gondolat. Hisz a leány már nem lehet az övé, az már a főhadnagy jegyese.

Fázósan, dideregve támolygott ki a tánczteremből a doktor. Az étterembe ment, hol már nagyon vig volt a hangulat. Leült egy üres asztalhoz, fejét tenyerére hajtotta s úgy bámult maga elé.

Homályos, zürzavaros gondolatok kóvályogtak agyában. A chaoszból csak annak a leánynak az alakja vált ki tisztán, fényesen.

— Ostobaság! Most már vége! Első a kötelesség! — mormogta magában a doktor.

De hiába jutott eszébe a kötelesség, csak nem tudott nyugtot adni neki. Szeretett volna valami nagyot tenni, hogy egyszerre hires, nemes ember legyen belőle, Gazdag ember aéart lenni.

— Gazdagság, tekintély! Akkor másként lenne. De így ki törődnek a nem ismert, kezdő orvossal, kinek még se neve, se praxisa?

Azután meg máshova tévedt a gondolata. Odaszállt a lakására, a hol egy beteges, agyon-törődött, öreg asszony kínlódik, — az édes anyja. Aztán meg eszébe jutott a két leánytestvére.

Mikor ezekre gondolt, akkor felugrott. Fízett.

— Hítvány ember vagyok! Csak a magam boldogságára gondolok és elfelejtem azt a szenvedő öreg asszonyt, meg azt a két leányt, a kiknek én vagyok mindenük.

Idegesen huzta föl télikabátját. Menni akart, mikor Bodó főhadnagy lépett be az étterembe.

A főhadnagy mosolygott olyan bántó, hideg mosolylyal. Amint az orvost megpillantotta, egy pillanatra megállt s aztán előbbi gonyos mosolyával közeledett hozzá, kezét nyújtot neki s valami kicsinylő, affektált hangon szólt hozzá.

— Servus doktorkám! No, hogy mulattál? Remélem, jól?

Aztán mintha valaki kérdezte volna, nagy hangon folytatta.

— Oh én pompásan mulattam a Sáríka-val! Igazán aranyos egy leány az a Sáríka! Mit szólsz hozzá, he, — doktor?

Fenyéri arcát pir futotta át e szavakra. Nem volt tisztában a főhadnaggyal, kötekedni akar-e vele, vagy csak a szerencsésjét, tán a boldogságát akarja-e elfitogtatni? Az orvosnak semmi kedve sem volt a további tárgyaláshoz. Hidegen, kedvetlenül szólt a főhadnaggyhoz.

— Servus, nem vagyok kíváncsi rá, hogyan mulattál.

A főhadnagy éppen egy pohár pezsgőt hajtott föl nagy hirtelen. Egy pillanatra fejébe szállt a bor s olyan kötekedő kedve támadt. Bántotta, hogy az orvos, a »civil« olyan fittymálva bánt vele. Utánna sietett s, úgy kiáltott oda hozzá

— No-no doktorkám! Savanyu a szőlő

könyvbizottság alakított meg, melybe a következők nevezettek ki:

Dr. Acsády Ignác m. tud. akadémiai levezető tag, *dr. Csányi* Dezső orsz. allevéltárnok, *dr. Erődi* Béla kir. tanácsos tankerületifőigazgató, *dr. Gopcsa* László ministeri segédtitkár, *dr. Hampel* Antal ministeri segédtitkár, *Janauschek* Gyula m. kir. honvéd százados, *Kolossváry* Miklós ministeri titkár, *Mátray* Elemér m. kir. államvasuti főellenőr, *dr. Meliczár* Kálmán ministeri titkár, *Molnár* Viktor ministeri tanácsos, *Nagy* Gyula magyar történelmi társulati igazgató választmányi tag, *dr. Némethy* Károly ministeri titkár, *Oberháuszner* Lajos posta- és távirat-tanácsos, *dr. Pothorszky* László ministeri segédtitkár, *dr. Romy* Béla ministeri osztálytanácsos, *Szántó* Mihály ministeri tanácsos, *Ta-gányi* Károly orsz. allevéltárnok, *dr. Vértesy* Ferencz ministeri osztálytanácsos, *dr. Vizaknay* Antal ministeri osztálytanácsos.

E bizottság feladatát a kibocsátott szervezeti szabályzat a következőkben határozza meg:

Az országos községi törzskönyv-bizottság feladata: a község- és egyéb helyneveknek, valamint az azokban beálló változásoknak nyilvántartása céljából a m. kir. központi statisztikai hivatal által szerkesztendő állandó törzskönyv vezetésében a nevezett hivatali szakszerepelt támogatni, ebbeli működésére felügyelni és azt ellenőrizni stb.

ORSZÁGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 7.

Tüntetés Szilágyi mellett.

Hogy mily nagy népszerűséget vívott ki magának a legnehezebb méltóság viselésében *Szilágyi* Dezső, nagyszerű tüntetéssel mutatta meg ma a magyar képviselőház.

Szilágyi lemondását nem fogadta el a Ház.

Az ellenzéknek minden árnyalata versenyzett egymással a nagy magyar államférfi dícséretében. A dícséret és elismerésben oly bőkezűek voltak a szónokok valamennyien, hogy méltán mondatjuk, ennyi dícséretet életében még nem kapott magyar államférfi.

Érdekes incidense is volt a mai ülésnek.

Bánffy miniszterelnök ismerve *Szilágyi* jellemzőségeit, tudomásul venni kérte a lemondást s kiment a folyosóra.

ugy-e? . . . Haj a Sárka, a Sárka! Annak kevés egy jött-ment doktorka! He . . . he . . . he. Nevetett gúnyos kihívó nevetéssel.

A doktor még hallotta a szavakat. A vér arcába szökött, keze ököbe szorult. Egy pillanatra feltámadt lelkében minden keserűség s feledte, hogy neki kötelességei vannak anyjával, testvéreivel szemben. Csak a főhadnagy szavai csengtek a fülébe.

Visszafordult a terem ajtajából. Néhány lépést előre tett s onnét kiáltotta oda a még mosolygó főhadnagynak.

— Légy boldog avval a leánnyal! Arról biztosíthatlak, hogy az a leány keservesen megemlegeti azt a napot, a mikor egy Bodó főhadnagynak lett a felesége!

Még mást is akart mondani, de mintha meggondolta volna magát. Szó nélkül megfordult és haza sietett.

Utközben valami szemrehányás féltét érzett.

Minek is jött el a bábra? Hisz neki ott-honn lett volna a helye. Anyja beteg, s csak a két leány van mellette. Egy férfi sincs a közelben. És ő elhagyja őket. Mulatni megy — egy leány kedvéért.

Ennél a gondolatnál aztán újra megállapodott az orvos. Végre is kénytelen volt bevallani, hogy szereti azt a leányt. Szinte örült, hogy odamondta a főhadnagynak a véleményét.

Ily gondolatok közt ért haza. Felöltöztet ledobta s úgy frakkban, báliasan sietett be anyjához.

Mig ő kint tartózkodott, *Apponyi* indítványozta, kérjék föl *Szilágyi*t, hogy maradjon meg. A miniszterek bölintgattak, mire *Gajári* is hozzájárult az indítványhoz s az egész ház egyhangulag elfogadta — *Bánffy* nélkül.

Igy történt *Bánffy*nak első leszavaztatása.

Lesz-e eredménye a Ház egyértelmű marasztalásának? — nagyon kétes. Azt hisszük, *Gajáriék* csak azért járultak hozzá, et cum honore sepeliatur.

*

Láng Lajos elnök: Az ülést megnyitom. A mai ülés jegyzőkönyvét *Perczel* Béni jegyző ur fogja vezetni. A javaslatok mellett felszólalókat *Molnár* Antal jegyző fogja feljegyezni, a javaslatok ellen felszólalókat pedig *Hock* János jegyző ur.

Méltóztassanak meghallgatni a tegnapi ülés jegyzőkönyvét.

Perczel Béni jegyző olvassa a decz. 6-án tartott ülés jegyzőkönyvét.

Elnök: Van észrevétel a jegyzőkönyv ellen? (Nincsen!) Ha nincs, a jegyzőkönyv hitelesítve van.

Szilágyi lemondó levele.

Az elnöki bejelentések kapcsán bemutatom *Szilágyi* Dezső levelét, melyben a képviselőház elnöki állásáról lemond. (Nagy mozgás).

Rakovszky István: Hát ezt is kimarták? (Nagy zaj a baloldalon).

Elnök: Méltóztassanak a levelet meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!)

Molnár Antal jegyző olvassa:

Nagyméltóságu Alelnök ur!

Évek előtt, midőn a Ház akarata az elnöki állásra emelt, a ház előtt elmondtam, hogy nézetem szerint mik az állással járó feladatok és az azzal összefüggő kötelességek.

Igyekeztem azokat legjobb erőm szerint teljesíteni. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Helyesen-e? — a felett a döntés másokat illet, benn a házban és kün az országban.

Feladatomban teljesítésében döntő befolyást elhatározásomra semmi oldalról sem fogadtam el. (Igaz! Ugy van! balfelől.) Ezt kívánta az elnöki szék függetlensége.

Ezzel a függetlenséggel az a köte-

lesség van összeforrvva, hogy az elnök nyugodtan és szorgos szemmel vizsgálja meg, olyan-e még állása és meg vannak-e a szükségszerű feltételek arra, hogy feladataihoz a siker reményével nyulhasson. Ennek megítélésében önönmeggyőződése az irányadó, mert a felelősség is egyedül őt terheli.

Meg kellett győződnöm arról, hogy állásom többé nem ilyen, hogy feladataim teljesítéséhez nem egy feltétel hiányzik.

Ily viszonyok között nem szabad állásomat megtartani. Ezért tisztelettel bejelentem lemondásomat és kérem a házat, fogadja el. (Felkiáltások balfelől: Nem fogadjuk el!)

Fogadja a Ház meleg köszönetemet a kitüntetésért és azért a támogatásért, melyben a Ház minden oldaláról részesültem; fogadják azért az elnézésért is, melylyel hibáim és fogyatkozásaim iránt viseltettek. Nem pusztán szólásmód, midőn ezeket mondom; nem az a kérelem sem, hogy tartsanak meg jövőre is jóindulatukban és szíves emlékezetükben. (Élénk éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon. Éljenzés jobbfelől.)

Fogadja Nagyméltóságod is, valamint választott tisztársaim támogatásukért és barátságukért hálámat és köszönetemet.

Szilágyi Dezső.

Elnök: T. Ház! Csendet kérek! Azon idő alatt, a mely alatt az Önök bizalmából e helyet elfoglalom, igyekeztem úgy a tanácskozások vezetésének szellemében, mint a házszabályok kezelésének módjában magamat az elnök urhoz tartani. (Hosszantartó éljenzés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.) Ily körülmények közt azt hiszem az igen t. Ház természetesnek fogja találni, hogy midőn az elnök ur lemond, én sem kívánok tovább ezen a helyen maradni. . . .

Bartha Miklós: Maradjanak mind a ketten! (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: és kérem fogom a házat, hogy álla-

Nővérei sáppadt arccal, kisírt szemekkel fogadták. Az orvos anyjához rohant. Még élt az öreg asszony, de látszott valóján, hogy iszonyuan szenved.

Fenyéri megijedt. Pár perczig mintegy tehetetlenül állt a beteg mellett s aztán nővéreihez fordult.

— Maradjatok itt. Én orvosért sietek.

Azután sietve távozott. Lakása előtt két tiszttel találkozott. Elakarta őket kerülni, de az egyik megszólította.

— Uram, mi Bodó főhadnagy megbízottai vagyunk, hogy öntől elégtételt kérjünk.

Fenyéri megállt. Gondolkozott, hogy mit csináljon. Eszébe jutott fuldokló anyja s olyan keserű mosollyal szólt a tisztekhez.

— Mondják meg uraim megbízójuknak, hogy most nem állhatok rendelkezésére.

Ezzel köszönt és sietve távozott. A két tiszt megütözve nézett utána.

Másnap aztán a lapokban egy nyilatkozat jelent meg, amelyben Fenyéri neve szerepelt, mint olyan emberé, ki csak sértegetni tud, de sértésért elégtételt adni nem.

Mikor aztán négy nap múlva Fenyére találkozott Bodó főhadnaggyal, a főhadnagy végig mérte az orvost s nagy hangon vágta oda a szeme közé:

— Gyáva!

Az orvos megállt. Valamit akart mondani, de a főhadnagy már elhaladt mellette.

Érezte Fenyéri, hogy mennyire sértette őt

a főhadnagy viselete. De mit tehetett? Anyja halva feküdt, nővéreinek rajta kívül nincs senkijük.

De azért mikor arra az egy szóra gondolt, mikor a fülébe csengett a szó, — hogy gyáva, érezte, mint szökik arcába a vér s valami erős vágyódást érzett, hogy bizonyítsa a főhadnagynak, hogy mennyire igaztalanul sértette őt.

* * *

Sötét, borongós éj volt. Éles, metsző szél sivitott végig az utcákon, hol alig járt egy-két ember.

Egyszerre kísérteties fény támadt az utcán, mely mindig világosabb lett. Majd ijedt, kétségbeesett kiáltások verték föl az éj csöndjét.

Tűz volt.

Fenyéri orvos éppen egy betegről tért haza, mikor hallotta a vészkiáltásokat. A tűzhöz sietett. Már akkor lángokban állt az egész ház. Az orvos egy ideig tetlenül bámulta a piros tűznyelveket, mikor egyszerre velőtrázó sikoltás hallatszott az égő házból. Majd meg az orvos mellett kiáltott föl valaki:

— A menyasszony! Mentsék meg!

Fenyéri odapillantott s ott látta Bodó főhadnagyot sáppadtan, remegve, — a mint ijedten néz körül, hogy akad-e valaki, ki menyasszonyáért a lángok közé rohanjon.

Fenyéri odalépett a főhadnaggyhoz s halk, elfojtott hangon szólt hozzá:

somtól felmentsen. Kell ezt tennem más okból is, mert azt hiszem, tartozó kötelességem is a Ház új elnöke iránt az, hogy mellette oly elnök legyen, a ki mindenben vele egy szellemben kezelje a szabályokat. (Igaz! Ugy van balfelől.)

T. Ház! Ha formasierüleg most még nem jelentem be lemondásomat, annak egyedüli oka az, hogy tisztársam köztudomás szerint fekvő beteg. Már ez a tekintet is kényszerít arra, hogy midőn senki más nincs, a ki az elnöki teendőket végezhesse, megmaradjak addig ezen a helyen, míg a Ház új elnököt választ. (Helyeslés.) Természetes, hogy a mint az új elnök meg van választva, formasierüleg is beadom lemondásomat. Azonban, hogy az új elnök megválasztásáig hivatalomat viselhessem, arra nézve kérem a Ház minden oldalának szives támogatását.

Nem fogadjuk el a lemondását!

Kossuth Ferencz: En ellene szavaztam Szilágyi megválasztásának, de az elnök ur működésével olyan tekintélyt vívott ki magának, melyet elnök még nem szerzett.

Az ő lemondása a válságos napokban az egész ellenzékét megdöbentti, evégből kéri a Házat, ne fogadják el Szilágyi lemondását.

Folónyi Géza: Szilágyi nemzetünk egyik legnagyobb alakja. A Szilágyi név az országban véve is programot jelent. Jellem szilárd-ságának oly tanujelét adta, a melylyel mindenkinek a tiszteletét kivívta. A válságos helyzetekben egyedül Szilágyi volt képes tekintélyvel a rendet fenntartani. Es miért akar lemondani? Nem úgy látszik-e mintha az új régime keletkezék és a szurony lesz urrá?

Rakovszky: (Bánffyra). Majd nem fog rohogni.

Elnök: Rakovszkyt rendreutasítom.

Rakovszky Kettőt kiáltottam. Elnök ur melyikért utasít rendre?

Polónyi: Szilágyinak azért kell távoznia, mivel a miniszterelnök kívánságait meggyőződése ellenére nem akarta keresztülvinni.

Az ilyen erőszakoskodást nem fogjuk tűrni.

Majd a »Berliner Tageblatt« cikkével foglalkozik és azt mondja, hogy sugalmazás volt és csak pénzzel lehetett ezt az aljasságot keresztülvinni. Végül kéri a Házat, ne fogja el Szilágyi lemondását, hanem kérje fel az elnökség további megtartására és indítványt ad be.

— Főhadnagy! Te egyszer a szemembe vágtd, hogy gyáva vagyok. Akkor nem adhatam elégtételt, nem bizonyíthattam be az ellenkezőt. De most itt az alkalom. Menyasszonyod a lángokkal küzd, jer hát velem, mentsük meg! Te szereted! Lássuk hát, melyikünk gyávább.

Még akart valamit mondani, de újra hangzott az égő házból az előbbi vérfagyasztó kiáltás. Az orvos a főhadnagra pillantott. Az ott állt sápadtan, remegve. A tekintetében meg ott ült lelkének egész — gyávasága.

Fenyéri gunyosan mérte végig s aztán az égő házba rohant. Néhány iszonyu perc után baj nélkül ért ki, karján hozva az ájult leányt.

Bodó odarohant hozzá. Kezet nyújtott az orvosnak s valamit akart mondani, de az orvos szavába vágott:

— Nincs szükségem barátságodra, főhadnagy. Csak azt akartam bizonyítani, hogy nem vagyok gyáva. Ti nagyon dobálóztok a szavakkal, de mikor igazán tette kerül a dolog, mikor nem holmi ostoba kard hadonázásról van szó, akkor megfagyasztkodtok.

Aztán közelebb hajolt hozzá s úgy sugta neki:

— Ez nagyobb gyávaság ám főhadnagy ur! Aztán ott bagyta a főhadnagyt. Ez meg nem ment utána, hogy kérdőre vonja szavaiért. Nem volt hozzá bátorsága.

Tudta, érezte, hogy mennyire igaza volt az orvosnak.

Bánffy kéri elfogadni a lemondást.

Bánffy Dezső szólásra jelentkezik. Nagy hosszas zaj. Ne hazudjon! Ki vele! Menjen a klubba!

A zaj igen soká tart, midőn Láng végül szóhoz jut és kéri a Házat, hogy segítsék feladata teljesítésében. Csak így végezheti tisztét. (Nagy zaj.) Elnök: Nem szívesen, de mégis kénytelen leszek a házszabályok 20-dik paragrafusát alkalmazni.

Bánffy Dezső báró: Mikor Szilágyi lemondását tudatta velem, én ezen tény nagy fontosságúnak tartottam, azonban akik ismerik Szilágyi egyéniségét, önállóságát, függetlenségét, el sem hiszik, hogy ellene bármely pressiót alkalmazhattak volna.

Kubik: Hiszi ezt valaki? Legnagyobb sajnálattal bár, de kéri a lemondását tudomásul venni. (Viharos ohó.)

Gróf Apponyi Albert: (Jobb zajos el áll, bal erősen tapsol.)

Fay István felugrik: Felpofozzuk a miniszterelnököt.

Polónyi: Verekedni fogunk. Elnök erősen csenget.

Hock az elnöki székből kiabál.

Elnök odaszól: Innen ne lármázz. Menj. (Derűtség.)

Apponyi marasztalja.

Apponyi Albert: Szilágyi lemondott, mivel tudja, hogy a mostani kormányzat mellett nem lesz képes tisztét páratlanul is tovább megőrizni; evégből minden oldalról fel kell kérni szándéka visszavonására, hogy ezzel dokumentálják, hogy senki se akarja elnöki állásában befolyásolni. Reméli, hogy az egész Ház kifejezi óhaját, hogy Szilágyi maradjon s akkor Láng Lajost is sikerül rábírnai a maradásra.

Molnár János Polónyi javaslatához csatlakozik.

Holló Lajos indítványt ad be, mely szerint a Ház azonosítja magát Szilágyi eddigi eljárásával.

Hegedüs Sándor kijelenti pártfelei nevében, hogy hozzájárul Apponyi Albert gróf és Kossuth Ferencz indítványához. (Nagy mozgás.)

Az egész Ház elfogadja.

Hosszas vita keletkezett ezután a szavazásnál, mikor végre az az érdekes incidens történt, hogy Apponyi indítványát Fejérváry és a többi miniszterek is helyeselték. Bánffy ekkor a folyosón tartózkodott és így a jobbpart is helyeselt.

Gajári Ödön arra kérte Polónyit, hogy indítványát vonja vissza, hogy a Kossuth és Apponyi féle határozatok elfogadása annál ünnepelesebb legyen.

Polónyi indítványát visszavonja és az egész Ház felállással elfogadta az Apponyi-Kossuth féle határozatot.

S most Hollót is kapacitálni kezdték, hogy ő is vonja vissza javaslatát. De Holló nem akarta visszavonni. Nagy zaj támadt. Végül Holló fölállt, hogy barátai kérelmére indítványát visszavonja.

Szünet után.

Apponyi kijelenti, hogy Josipovich lemondásának oka s a szabadelvűpárt tegnapi határozata a dolog tisztázását elkerülhetetlenné teszi. E kérdést tisztázni kell. Föl van vetve klubhatározat alapján az alkotmányellenes kormányzat lehetősége. Az ellenzék kötelessége lenne már most szóba hozni a dolgot, csak a Ház elnöke iránt való tisztelettel megy bele a most indítványozott napirendbe. De kijelenti, hogy a mint az elnöki kérdés tisztáz a lesz, azonnal fölveti itt a felelősség tisztázásának kérdését. (Helyeslés a baloldalon.)

Kossuth Ferencz szintén csak az elnök iránt való tiszteletből fogadja el a napirendet, de már most kifejezi felháborodását.

Az elnök kijelenti, hogy a mai ülés csak a jegyzőkönyvet hitelesíti. A holnapi ülés 11-kor kezdődik.

Jegyzőkönyv hitelesítés akadályokkal.

A jegyzőkönyv felolvasása után fölállt Rakovszky s azt mondta, hogy a jegyzőkönyv

nem mond igazat, mert az elnökre vonatkozó indítványt nem egyhangulag fogadták el, hanem a miniszterelnök szavazata ellen.

(Zajos ellenmondás jobbról.) A szóló felolvassa a miniszterelnök nyilatkozatát, melyben a lemondás tudomásul vételét és az új választás elrendelését kérte. A miniszterelnök meg is szökött a szavazás elől.

Bánffy báró: Mikor a szavazás ténye volt, ő a Házban volt. (Zaj.) Ő nyilatkozatát még Apponyi indítványa előtt tette. Ő maga kérte fel Gajarit és Hegedüst (Nagy zaj), hogy jelenték ki a pártnak Apponyi indítványához való hozzájárulását.

Polónyi: A határozat egyhangú, ahhoz szó sem fér. De hiányos a jegyzőkönyv azért, mert nincs benne a miniszterelnök indítványa. A Bánffy folyosói meséjére nem ad semmit. Kéri Bánffy indítványának a jegyzőkönyvbe vételét. (Helyeslés.)

Bánffy: Ne adassanak be vele oly indítványt, amit ő meg nem tett. (Nagy zaj! Menjen ki!) Ő csak az elnöki indítványhoz járult, azután elfogadta Apponyi indítványát. (Zaj, ellenmondás.)

Gajári Ödön Polónyinak tegnap a zárt ülésen mondott szavaival polemizál.

Láng (Gajárihoz.) A jegyzőkönyv hitelesítése címén polemizálni nem lehet.

Gajári: Rakovszky ur . . .

Szalay Károly: Most meg azzal polemizál.

Gajári: Rakovszky aggályait akarja eloszlatni. Mikor ő és elvtársai készségesen hozzájárultak Kossuth és Apponyi indítványához.

Láng: Ez nem tartozik a jegyzőkönyvhöz. Tessék leülni.

Rakovszky: Visszavonja indítványát, amikor Bánffy kijelentette, hogy elfogadta Apponyi indítványát és ezt két tanuval igazolta, e szerint el is hiszi neki. (Derűtség.)

Elnök a jegyzőkönyvet hitelesíti s az ülést bezárja.

Kudarcz.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.)

Bánffy br. miniszterelnök, midőn visszatérve az ülésterembe megtudta a szavazás eredményét és azt, hogy nyíltan hangoztatott egyéni véleménye miibe sem vétetett, dühösen futkosott pártfelei között a teremben, a mi az ellenzéken érthető ujongást keltett s nem egy helyen gunyos kaczagás hangzott fel.

— Mit csináltok! rivalt rá egy-egy csoport pártjabelijeire magából egészen kikelve. Hangosan szitkozódott.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.)

A nem várt kudarcz miatt sokan azt hitték, látva a miniszterelnököt kétségbeesetten szaladgálni, hogy beadja lemondását rögtön.

Nem kevésbé nagy volt a zavar szünet alatt a kormánypártban. Az forgott ugyanis szönyegen, hogy a miniszterelnöki tekintélyen esett csorbát mily módon lehetne kiköszörölni? Nagy tanácskozásban voltak ez incidens mia ttapártvezető elemei s végre is abban állapodtak meg, hogy azt kell hiesztelni, hogy a miniszterelnök utólagosan hozzájárult Apponyi Albert gróf indítványához.

Ilyképen azt hiszik, hogy ezen incidens minden komoly következményei elkerülhetők lesznek.

Ugyancsak remélik továbbá, hogy Bánffy br. miniszterelnök a dolgok ilyenemű megoldásába bele fog nyugodni kénytelen-kelletlen.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.)

A szabadelvű párt bomlásáról hírlík, hogy hovatovább mind nagyobb méretűvé válik. Az »érzékeny« elemek, mint az a klubban

szokásos szójárás, megválni készülnek a a párttól ugyanazon okokból, mint a milyenből Szilágyi Dezső az elnökséget akarja otthagyni.

A mai napnak egyik szenzációja, amit ugyan már vártak, hogy **Emmer Kornél kilépett a szabadelvű pártból.** Többen már a szabadelvű párt tegnap lefolyt értekezletén elmondott nyilatkozatából következtettek az Emmer kilépésére. Aggályai voltak ugyanis a *Tisza* Kálmán indítványára vonatkozólag is és kijelentette, hogy a helyzet még nem olyan komoly, hogy az ajánlott eszközökre szükség lenne.

Aggályait úgy látszik nem voltak képesek eloszlatni s ezért lépett ki a szabadelvű pártból.

Tömeges kilépések.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Amit előre lehetett látni az esetre, ha a kormány nyíltan elveti az alkotmányosság álarczát, *bekövetkezett. A képviselőház csaknem összes függetlenebb elemei ott hagyják a szabadelvű pártot.*

Ez a frakció ma délután *Andrássy Tivadar* gróf lakásán népes értekezlet tartott, melyen teendőikre vonatkozólag megállapodtak egymás közt.

Állítólag a következők kötelezték magukat, hogy a kormánypártot odahagyják:

Schéchenyi Aladár, *Thoroczkay* Miklós grófok, *Weisz* Berthold, *Emmer* Kornél, *Engedy* Lukács, *Doboczkay* István, dr. *Kabós* Ferencz, *Teleky* Sándor és Géza grófok, *Perényi* Zsigmond és *Fiat* Miklós bárók, *Andrássy* Tivadar és Gyula grófok, *Szell* Kálmán, *Ferlicska* Károly dr. *Matuska* Péter, *Groisz* Gusztáv.

A szakadás azonban még továbbra is terjed.

Bánffy br. lemond.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Az egész fővros el van telve azon hírrel, hogy *Bánffy* br. miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, hogy a felség előtt **megtegye lemondását.**

Zágráb, decz. 7. (Saját tud. táv.) *Khuen Héderváry* gróf horvát bán Budapestre utazott.

Javaslat és kilépés.

Budapest, decz. 7. Hivatalosan eddig bejelentették kilépésüket a szabadelvű pártból *Schéchenyi* Aladár, *Thoroczkay* Miklós grófok, *Emmer* Kornél, *Engedy* Lukács, *Doboczkay* István dr. *Andrássy* Tivadar és *Andrássy* Gyula grófok, *Chorin* Ferencz, *Batthányi* László gróf, *Sztáray* Gábor gróf.

A javaslatot **eddig mintegy 214-en irták alá.** Távirati kérdezősködésekre még 25-en jelentették ki készségüket a javaslat aláírására.

A függetlenségi párt értekezlete.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) A függetlenségi pártnak este tartott értekezletén szenvedélyes felszólalások voltak a kormány ténykedéseiről.

Hangoztatták, hogy ilyen, az alkotmány további fennállására oly vészjeljes kísérlet még nem történt. *Ez alkotmány elleni lázadás,* melyet példátlan ténynek tekintenek s ellene megfelelő védő, megtorló akciózt indítanak.

Teljes eréllyel és minden eszközzel megakadályozzák, hogy évszázados alkotmányunk egyedül a kormánypárt uralmáért megsemmisüljön.

Az ellenzéki pártok küldöttsége Szilágyi előtt

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Az ellenzéki pártok küldöttsége ma tisztelt *Szilágyi* Dezső előtt.

Szilágyi szívélyesen fogadta a küldöttséget s örvendve fejezte ki, hogy mily jó hatást tett rá az ellenzék mai ülésen tett indítványa.

Kifejezte abbéli nézetét, *hogy az egyhangu határozat igen nehéz helyzetbe hozta.* Éppen oly nehéz azonban helyzete a megtörtént lemondással szemben is s azért még megfontolja, hogy mit fog tenni.

Az elengedett 68,000 frt.

— A kiküldött bizottság féltékenyen őrzött jelentése. —

A szeszfogyasztási adó bérelte tárgyában tudvalevőleg *Bertsey* György törvényhatósági tag az iránt interpellálta a polgármestert, hogy mennyiben igaz az, miszerint a szeszfogyasztási adó bérelti összegéből három éven át 54, illetve 68 ezer frtot elengedtek s ennyivel megkárosították a városi pénztárt?

Ez az interpelláció olyan konsternációt okozott a közgyűlésben, hogy a törvényhatósági bizottságnak két tagját kivéve, senki nem vette tudomásul dr. *Bulyovszky* József polgármesternek nagyon hézagos válaszát, hanem a következő közgyűlés napirendjére tüzték ki az interpellációt tárgyalás végett.

Hosszas, éles vitával tárgyalták is a következő hónapban az ügyet s végre is egy bizottságnak adták ki, hogy az összes iratok áttanulmányozása után tegye meg jelentését. A bizottságot *Németh* Károly, *Hlatky* Endre, *Bertsey* György, *Szokoly* Tamás és *Reismann* Mór törvényhatósági tagokból alakították meg.

Azóta sűrűn és hosszas tanácskoztat a bizottság s egyszer-máskor nem a legsimábban folyt a tárgyalás, hanem a tanácskozások lefolyását a legnagyobb titokban tartották.

Annyi még is kiszivárgott, hogy ha nem is visszaélés, hanem mulasztások és szabálytalanságok fordultak elő.

A bizottság hosszú terjedelmes jelentésben kifejezést ad ennek s azt javasolja, hogy a törvényhatóság fejezze ki rosszalását a fogyasztási adók bérelténél követett eljárásért s egyúttal térjen az egész ügy fölött napirendre.

A kiküldött bizottság ezen határozata, értesülésünk szerint, *Bordé* Ferencz pénzügyi tanácsnokot és *Ragány* János főszámvévet is érinti.

A bizottság jelentése a pénteki közgyűlésen kerül tárgyalásra, de ezzel együtt *Ragány* János főszámvévő beadványát is tárgyalni fogják.

Van ám a dolognak még egy másik oldala is.

A bizottság jelentését a városi tanács, illetve az állandó választmány minden javaslat nélkül terjeszti a közgyűlés elé. Ez szokatlan, mert az állandó választmánynak feladata, hogy irányt adjon a törvényhatóságnak.

A dolognak az a magyarázata, hogy a polgármester a tanács tagjai előtt is titokban tartja a jelentést, mintha valami kellemes meglepetést akarna előkészíteni a törvényhatóságnak.

Nem értjük miért ez a nagy titkolódzás? Az ügynök nem fog használni semmit s különben is a törvény előírja, hogy a közgyűlési tárgyak közszemlére teendőek ki s a lapnak mai számában más helyen közölt tárgysorozat

szerint az összes tárgyak a városházánál megtekinthetők bárki által.

A főszámvévő ugyanis saját magára nézve sérelmesnek találja a jelentést, mert nem folyt be a szeszadó bérelti ügyébe, csupán a hozzá érkezett adatokat számolta el szabályszerűen. Különböztetik az ellen, hogy fegyelmi vizsgálat nélkül rosszalással sújtsa a törvényhatóság. Hir szerint a főszámvévő elvan határozva, hogy ha a törvényhatóság elfogadja a reá nézve sérelmes jelentést, a fegyelmi vizsgálat nélkül, kész nyugdíjazását kérni.

Vagy talán ez alkalommal sem lesz megtekinthető ez az ügy? Ebből veszedelmes precedens lesz, mert ezután a polgármester tetszésétől fog függni, a törvény és szabályrendelet ellenére, hogy melyik ügyet lehet megtekinteni.

Azt látjuk pedig az egész 68,000 frtos ügyből, hogy itt is a legtöbbet ártott a nagy — titkolódzás.

Nagyvárad város közügyei.

A közgyűlés tárgysorozata.

A mai ünnep miatt holnap, pénteken délután tartja Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága rendes havi ülését.

Lesz elég érdekes tárgy, még szombatira is marad előre láthatólag belőle.

A legnagyobb az elengedett 68,000 frt szeszadó ügye, a melyben alig ha nem lesz egy kis csata.

Fontos még Pozsony átirata a fogyasztási adók kártalanítása ügyében, a melyben Nagyvárad város pénzügyi szakszabírójának a pozsonyitól elűt véleménye van. Valószínűleg külön feliratot küldenek fel, hogy tekintet nélkül a múltban elért eredményre, kárpótolja az állam a városokat, s a jövedelem emelkedésének 30%-ával a jövőben is kárpótolva legyenek a városok.

A házbéradó eltörlése tekintetéből javasolja a tanács a közgyűlésnek, hogy küldjön ki egy bizottságot a mely az ügyet előkészítve, az érdekelt városokat értekezletre és egyöntetű eljárásra hívja össze.

Az utcák elnevezésének ügye szintén igen fontos kérdés.

Ezeken kívül még sok elsőrendű kérdés kerül eldöntés alá, miért is valószínűleg nagy számmal jelennek meg a közgyűlésen a városatyák.

A közgyűlés tárgysorozata különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. hó december 9-én, esetleg következő napjain mindenkor d. u. 3 órakor a városház tanácsstermében kezdődő rendes közgyűlésen következő ügyek fognak tárgyalatni:

1. Polgármesteri havi jelentés.
2. A kereskedelemügyi miniszter ur felhívása a párisi nemzeti kiállításban való részvétel iránt.
3. Az igazoló választmány jelentése, a f. hó 6-án megejtett törvényhatósági bizottsági tag választása fölötti igazolási eljárásról.
4. A közig. bizottságból év végével kilépő öt tag és pedig: Dr. Grósz Albert, Mihelji Adolf, dr. Hoványi Géza, Rádl Ödön és dr. Berkovics Ferenc helyébe választás.
5. A központi választmány megalakítása.
6. A tanács előterjesztése a városi szőlőtelep kibővítése tárgyában.
7. U. a. javaslata, a Bihari-hágó és Volfi-korcsmák eladása iránt.
8. U. a. előterjesztése, a Fő-utca rendezése vonalának s ezzel kapcsolatban Popper József telke utca vonalának megállapítása tárgyában.
9. U. a. előterjesztése, az óvodák segélyezésére ez évben folyóvá tett összeg további folyósítási iránt.

10. U. a. javaslata, boldogult Erzsébet királyasszony szobrára megszavazott 1000 frt honnan leendő fedezésére vonatkozólag.

11. U. a. javaslata, Pozsony sz. kir. városnak a városok kártalanítása iránt kelt megkeresése ügyében.

12. U. a. előterjesztése a Kereskedelmi Csarnok az iránti kérvényére, hogy az általa átvett felső kereskedelmi iskola 1500 frttal segítse.

13. U. a. előterjesztése a házi pénztárban kezelt takarékpénztári könyvek költményezése tárgyában.

14. U. a. javaslata a Szacsvey-szobor ügyében kiküldött bizottság megállapodására vonatkozólag.

15. U. a. előterjesztése Misuray Ágoston magángyám az iránti kérvénye ügyében, hogy Májeresik Rozália gyámoltja részére a neveltetési pótlék még egy évre folyósítsassék.

16. U. a. előterjesztése Eszenyi Sándor volt közs. iskolai tanító nyugdíja ügyében.

17. U. a. előterjesztése, a szikvizadó kezelési szabályrendelet s ezzel kapcsolatos bérlet módosítás iránt beadott kérvény tárgyában.

18. U. a. előterjesztése, a fogyasztási hivatal kezelési szabályzat ügyében.

19. U. a. javaslata, az általános házbéradó eltörlésére vonatkozólag.

20. U. a. előterjesztése, a v. velencei legelő birtokosság állatorvosi kirendelés iránti kérvénye tárgyában.

21. U. a. javaslata, az Epres kert bérletére vonatkozólag.

22. U. a. előterjesztése, az utcák elnevezése s a házak számozása iránt.

23. U. a. előterjesztése, a honvédek gyakorló terére vonatk. bérlet meghosszabbítása ügyében.

24. Erdélyi Demeter és Nagy Károly földbérlet átruházás iránti kérvényük.

25. Fey Rezső szerződés átruházás iránti kérvénye.

26. A fegyelmi választmány jelentése, Decker Frigyes állatorvos fegyelmi ügyében.

27. Küldöttségi jelentése, a szeszitalméri adó, valamint a szeszilleték adó értékesítése felmerült szabálytalanság megvizsgálásáról s ezzel kapcsolatban Ragány János főszámvevő beadványa.

28. A polgármester előterjesztése a jövő évi esküdtzéki tagságra jogosult polgárok lajstromának összeállítására tárgyában.

29. U. a. előterjesztése, az esküdtek alap-lajstroma összeállításához szükséges munkaerő és költségek tárgyában.

30. Dr. Nyes Kornél egyetemes orvos tudori oklevele.

Miről midőn a törvényhatósági t. tagjait értesíteni szerencsém van, egyszersmint tudatom, hogy a közgyűlési tárgy k az ülést megelőző napon a tanácssteremben kitéve lesznek és bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, 1898. december 7.

Rácz Mihály,
főjegyző.

A «Szigligeti társaság» felolvasója.

A »Szigligeti Társaság« mint fenállása óta minden téli évadban, úgy az idén is felolvasó üléseket fog rendezni a művelt közönség szórakoztatására.

Az első felolvasások magas színvonalából nem fog elmaradni az sem, melyet a társaság f. hó 11-én rendez d. e. 11 órakor a jogakadémia disztermében.

Ezen a felolvasáson fellépnek *Albisy* Katalin jeles írónő, kinek a »Bud. Hirl.« hasábjain megjelent dolgozatai általános tetszésben részesültek, — felolvas egy novellát.

A felolvasó ülés második szereplője *Sas Ede*, ki két verset fog felolvasni: »Csipkerózska« és »Nászutazás után« címmel. A harmadik szereplő pedig dr. *Grósz* Menyhért orvos lesz.

A társaság e felolvasó ülésére a következő meghívót boesájtotta ki:

A »Szigligeti-Társaság« Nagyváradon, ezennel meghívja t. címet és családját az 1898-ik évi december hó 11-én, délelőtt 11 órakor a kir. jogakadémia disztermében, *Albisy* Katalin, Dr. *Grósz* Menyhért és *Sas Ede*, társ. rendes tagok közremű-

ködésével tartandó *felolvasó-ülésére*. Nagyvárad 1898. december hó. *Rádl* Ödön elnök. Dr. *Bodor* Károly, főtitkár.

A meghívók már szétküldettek s azért a kik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, kéretnek, hogy azért legyenek szivesek dr. Adorján Ármán társ titkár urhoz (Szent-László-tér Diamandi ház) fordulni, ki készséggel küld meghívókat.

Egy nagyvárad-i leány esküvője a fővárosban.

A nagyvárad-i előkelő társadalom előtt ma is ismert és becsült, de pár évvel ezelőtt a fővárosba távozott előkelő család örömről ad hirt fővárosi tudósítónk távirata a következőkben:

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) Okányi Szilávy Béla honvéd ezredesnek, a honvéd Ludovika akadémia tanárának leányát Szilávy Irénkét ma délután vezette oltárhoz a »Jézus szent szíve templom«-ban Kralovánszky Gyula honvéd huszár százados. Az esküvő igen előkelő fényvel folyt le s a nagy számban megjelent előkelő rokonság részvételével.

Násznagyok voltak: okányi Szilávy József koronaőr, Bakonyi Károly altábornagy, Kralovánszky László és Schlikzer Gyula gárdatiszt.

Nászaszonyokként szerepeltek: Kralovánszky Lászlóné, özv. Szilávy Sándorné, Polgár Béláné sz. Meszenna Stefánia báróné, özv. báró Meszenna Istvánné.

Az esketést Tóthfalussy lelkész végezte s a házasfelekhez megható beszédet tartott.

Az esketés után a násznép Szilávy Béla ezredes lakására vonult, ahol az ünnepélyt nagy lakoma zárta be.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATÓ.

Decz. 9. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Decz. 11. A »Szigligeti társaság« felolvasó ülése a jogakadémia disztermében d. e. 11 órakor.

Deczember 17. Jogász felolvasó estély a Kereskedelmi Csarnokban.

Decz. 18. A díjnok egyesület közgyűlése d. u. 3 órakor a megyei árvaszék tanácsstermében.

Decz. 26. »University extension« a jogakadémia disztermében este 5—7-ig.

* **Boldogasszony fogantatása.** Nagy ünnepe van ma a kath. egyháznak, midőn emléket üli, hogy Isten megóvta az eredeti bűn szeplőjétől azt, kitől az Istenfia emberi testet vett magára, a Boldogságos szűzet. Ma 44 éve hirdette ki b. e. IX. Pius pápa a szeplőtlen fogantatás hitágazatát, mely hitét képezte az egész kereszténységnek az első századok óta. — Minden r. kath. templomban ünnepélyes Istentiszteletek lesznek, míg a v. velencei plebánia templomban búcsu lesz ma. Az ünnepélyes szent misét *Felser* Antal kanonok, a szent beszédet pedig dr. *Némethy* Gyula papnöveldei tanár tartja.

* **University extension Nagyváradon.** A budapesti tudomány-egyetem két tanára f. é. december hó 26-án d. u. 5—7-ig a jogakadémia disztermében tudományt terjesztő előadást (»university extension«) fog tartani és pedig 5—6-ig *Grósz* Emil dr. a látásról; 6—7-ig *Mandello* Gyula dr. az ipari forradalomról. Az előadások ingyenesek lesznek. — Ez a felolvasás meglehetősen rossz időre van téve, mivel a katolikus kör estélye is éppen ez időtájr esik.

* **A jövő évi esküdtek.** Azon nagyvárad-i polgárok, akik ez évben az esküdtzéknek tagjai voltak, nagyon megelégtették a dicsőséget. Az aradi szocialisták gondoskodtak, hogy jusson minden hétre egy kis sajtó per, A jövő évi esküdteket a jövő héten állítja össze az erre kiküldött bizottság. A városi tanács javasolja a holnapi közgyűlésnek, hogy az esküdtek kisorsolására eddigi tagokat: a polgármestert, *Száhländer* Károlyt és *Nyiry* Györgyöt küldje ki a törvényhatóság.

* **A Szacsvey-szobor ügye.** A Szacsvey-szobor ügyében a szobor bizottság azt javasolta, hogy a szobor költségeihez Nagyvárad városa 500 frttal járuljon, azonkívül Bihar-megyét is kérjék fel hozzájárulásra, míg társadalmi uton országos gyűjtést indítson meg a törvényhatóság. A városi tanács azzal terjeszti elő a szobor-bizottság javaslatát a holnapi közgyűlés elé, hogy ha az 500 frtra ez évben nem lenne fedezet, jövőre fizetessék az ki a szobor-élapnak.

* **Kanonoki beiktatás.** Szép ünnepély lesz szombaton, december hó 10-én reggel a nagyvárad-i l. sz. székesegyházban. Ekkor iktatják be a káptalan tagjai közzé *Felser* Antal nemrég kinevezett kanonokot, kiben a káptalan agilis, jeles képzettségű tagot nyer. Az instilláció szertartása a délelőtt 9 órai szent mise után lesz.

* **Bunyitay kanonok adománya.** Említettük már lapunkban azt a szép adományt, melyet *Bunyitay* Vincze apát-kanonok a szentjobbi róm. kath. leányiskola javára tett s melyért nem rég köszönetét nyilvánította a kultusz-miniszter. A szentjobbi iskolaszék elnöke a következőkben mond köszönetet jóltevőjének:

Hálanyilatkozat.

A szentjobbi róm. kath. iskolaszék igen kedves kötelességet vél teljesíteni, midőn e lapok útján is legforróbb köszönetét és háláját kifejezi nagyságos és főtisztelendő *Bunyitay* Vincze apát-kanonok urnak nemesszivűségéért, midőn a Szent-Jobbon, már a legközelebb időben létesítendő új leányiskola céljaira 500 frtnyi összeget adományozni kegyeskedett. Ezen önmagát dicsérő nagylelkűség hiu magasztalásokra nem szorul; — lehetetlen azonban, hogy csatlaltan örömlükét és lelkesedésüket kifejezésre ne juttassam akkor, midőn népoktatásunk előmozdításában már huzamos idő óta kifejtett, sajnos azonban mindeddig leközdelten akadályokba ütköző törekvésünk egy nemesszivű pár fogó áldozatkészsége folytán immár a valóságos stadiumába jutott. — Ezen nagybecsű karácsonyi ajándékért száz meg száz ártatlan gyermek ajk forró hálát mond és buzgón kéri a kegyes jó mennyei Atyát: fizesse meg ezerszeresen!

Zelinka János,
iskolaszéki elnök

* **A szikviz-adó felemelése.** Nagyvárad város pénzügyi szakközönsége tudvalevőleg elvetette azon javaslatot, hogy a szódavíz adóját tívegenként 1 krról 2 krra emeljék fel. A szódavíz adó bérlőjének: *Feldmann* Izidornak egy beadványa folytán mégis a holnapi közgyűlés elé kerül az ügy. Nevezett bérlő ugyanis hajlandó a mostani 6200 frt helyett évi 9000 frtot fizetni a városi pénztárnak, ha a szódavíz adó tívegenként 2 kr. lesz. Ezenkívül a szódavíz árának felemelését meggátlandó, kötelezi magát, hogy az általa gyártott szódavíz bármily mennyiségben tívegenként 3 krért fogja adni.

* **Sub auspiciis regis végbement doktorrá avatás Kolozsvárt.** Szép ünnepélye volt a kolozsvári *Ferencz* József t. egyetemnek f. hó 6-ikán a mikor *Erdélyi* Lajos philológiai tanárt és *Boér* Elek szolgabírókat sub auspiciis regis avatták doktorrá. Az ünnepélyes aktus a városi vigadó nagytermében folyt le, melyen a király

személyét dr. *Zsilinszky* Mihály, vallás- és közoktatásügyi államtitkár képviselte. Dr. *Terner* Adolf, az egyetem ez idei rektora megnyitván a diszgyűlést, lelkes hangon emlékezett meg felső urunk királyunkról, ki ez alkalommal kivételesen egyszerre két tudor jelöltet méltatott a legnagyobb kitüntetésre. A bölcsészeti- és jogi kar dékánjainak előterjesztései után a király személyének képviselőjéért három tagu küldöttsége ment. A terembe lépő államtitkár a nagy számmal egybegyűlt kolozsvári intelligencia állva, szünni nem akaró éljenzéssel fogadta s a rektor melegen üdvözölte. Ez után a jelöltek doktori értekezésükből olvastak fel egy-egy részletet. Erdélyi L. az összevont mondatokról értekezett mely tudásra valló ügyességgel, míg *Boér* Elek Poroszország közigazgatását ismertette különös tekintettel a közigazgatásban megnyilatkozó önkormányzat áldásos voltára. A hallgatóság legszimpatikusabb tetszés nyilvánítsa mellett bizonyította be, hogy mily sok jót eredményez a közigazgatás önkormányzati joga, mely egyedül képes a társadalom minden rétegét rábírní, hogy a köztevékenységből kivége a maga részét. Az ügyesen választott téma épen aktualis voltánál fogva mindvégig lekötötte a hallgatóság figyelmét. Ez után a doktort avatás, majd pedig a királyi kitüntetésnek, a doktori gyűrűnek átadása következett. A király képviselője dr. *Zsilinszky* Mihály szép beszédben figyelmeztette a két új doktort azon köteleességekre, melyeket a királyi kegy ily fényes megnyilatkozása ró a kitüntetettek vállára. Ámde, ugymond, e köteleességeknél csak akkor fognak megfelelni, ha működésükben a magasabb eszmékből fognak erőt meríteni, ha működésüket őszinte hazaszeretettel, *nem affektált, de igaz, teljesen átértelt vallásos meggyőződés* s a soha nem lankadó kötelességtudás fogja irányítani. S ha netán az élet viharai, a mai realistikus világ kísértései közepette erejüket gyengülni érzik, ne essenek kétségbe, ne legyenek kishitűek, hanem forduljanak azon magas alak példájához, kinek a mai kitüntetését köszönhetik, forduljanak a legszeretettebb, felkent koronás király példájához, merítsenek erőt az ő hazaszeretetéből, az ő vallásos meggyőződéséből, az ő soha nem lankadó kötelességtudásából. S legyenek meggyőződve, hogy épen ez által fogják legjobban leróni hálójok adóját Felső urunk, királyunk iránt. Még a rektor magnificus fejezte ki köszönetét az államtitkárral szemben s beszédét a király életével zárta.

* **Felolvasás a hitelszövetkezetekről.** Nagyszerű felolvasást lesz alkalmuk holnap hallgatni a nagyváradi iparosoknak. Dr. *Horváth* János fővárosi ügyvéd, ki a közgazdasági ismeretek terjesztésében különösen az iparosok között már igen sokat fáradozott, a tűzoltói óranyán felolvasást fog tartani a hitelszövetkezetekről. A hitelszövetkezetek ügye az állami s törvényhatósági támogatás folytán most kezd nagy lendületet venni, a hitelszövetkezeti intézmény kellő ismerete azonban még csak igen kis mértékben van meg éppen azon néposztály ismeretkörében, mely ezen intézménynek legtöbb hasznát fogja látni. Dr. *Horváth* János tehát legkevésbé sem fog végezni felesleges munkát, ha ezen intézmény hasznát, lényegét megismerteti a nagyváradi iparosokkal. Este *Schüch* József vendéglőjében társas vacsorára gyűlnek össze dr. *Horváth* tiszteletére.

* **Zenepróba.** A »zenekedvelők egyesülete« zenekarának gyakorló próbája ma este is meg fog tartani, melyre a tagokat ez uton is figyelmeztetjük.

* **Halalozás.** Részvétellel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Bánhegyesi Tóth Béláné, születet Kullmann Friderika és Emilia leánya, valamint testvérei: Emilia, Gyula, Etelka, Lujza, ugyszintén számos rokonok, anyós, sógor, sógoróné és gyermekei Józsi és Matild megtörött szívvel tudatják felejtethetlen férj *Bánhegyesi Tóth Béla* m. kir. pénzügyőri szemlélsz. f. hó decz. 7-én reggel 5 órakor, életének 43. boldog

házasságának 7-ik évében, szívszélhűdés következtében történt gyászos kimúltát. A megbol- dogult földi maradványai f. hó decz. 8-án d. u. 3 órakor fognak M.-Cséken a róm. kath. egyház szertartásai szerint az örök nyugalomra helyeztetni. Mely végtisztességre a rokonok, ismerősök és barátok meghívotnak. M.-Cséke, 1898. decz. 7. Béke hamvaira!

* **Büvész-estély.** Ritka és élvezetes büvész-estélyt tart ma csütörtökön és holnap pénteken este 8 órakor a »Zöldfa-szálloda« éttermében Carmelini M., hogy az illúzió, ekuilibristika és gondolatolvasás terén utólrhetlen mutatványait városunk intelligens közönségének bemutatthassa. E művész eddigi diadalaait nem csekély mértékben emeli fímei diadala, melyet mutatványával ő fensége József kir. főherceg udvaránál érdemelt ki, amidőn sokoldalú ügyességének oly kiváló tanujelét adta, hogy a főherceg, mellőzve szokásos főudvarmesteri hivatal által kiállítatni szokott elismerő levél kiadatást, sajátkezűleg a következő, a büvészre hízegő bizonyítványt állította ki.

«A büvészeti, ekuilibristikai és gondolat olvasási előadás, melyet Karmellini M. ur a toscana-i nagyherceg és családóm jelenlétében rendezett, élénk elismerésre talált és az illető kiváló ügyességet tanúsított. Ezért őt a legmelegebben ajánlhatom. Fiume, 1897. febr. 6-án. József kir. főherceg, lovassági tábornok.»

Azt hisszük, hogy e kis ismertetés elegendő arra, hogy e kiváló és ügyesen szórakoztató büvésznek tömeges látogatást biztosítson.

* **Felfüggesztett rendőrség.** Hevesvármegye alispánja Gyöngyös város fő- és alkaptányát, továbbá dr. *Schönfeld* László városi főorvost állásuktól felfüggesztette s ellenük a fegyelmi eljárást megindította. Az alispán felhívta a város képviselőtestületét, hogy az állásától felfüggesztett alkaptány és a városi főorvos ideiglenes helyettesítéséről három nap alatt gondoskodják. A képviselőtestület e felhívásnak meg is felelt, amennyiben e hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésben helyettes főorvosá dr. *Bokros* Sándort, h. alkaptányá pedig *Bognár* Jánost egyhangulag megválasztotta. Helyettes főkapitányá pedig a főispán kinevezte *Györky* Akos városi tanácsost.

* **Megloptak utközben.** R o k á s Mihály tegnap délután Váradra jött be, a bihari Házón azonban két eddig ismeretlen ember utját állotta s a nála levő pénzét elrabolta. A tettesek elmenekültek.

* **Körözött betörők.** A múlt héten történt Budapesten, hogy Engel J. ékszerész kereskedőnek a boltjába betörték s a boltból több mint *harminczezer* forint értékű ékszert elloptak. A tettesek elmenekültek s őket mind ez ideig elfogni nem sikerült. A budapesti rendőrség tegnap átiratban értesítette a váradi rendőrséget a lopásról s egyuttal felsorolván az ellopott ékszereket, felkérte a rendőrséget, hogy ez ügyben a nyomozást indítsa meg.

EGYESÜLETEK.

A kath. legényegylet országos szövetségének üdvözlése.

Alig pár nap előtt alakult meg a nagyváradi kath. legényegylet, máris a pártolás, elismerés számos jelével találkozik. Ez az erkölcsi és anyagi támogatás biztos záloga jövő fejlődésének, virágzásának.

Tegnap a Kath. Legényegyletek Országos Szövetségének központi elnöke: *Schiffer* Ferencz nemrég kinevezett pozsonyi kanonok Budapestről a következő távirati üdvözlést küldte a váradi kath. legényegyletnek:

Dr. Vucskics Gyula plebános urnak
Nagyvárad.

Gratulálok a fényes sikerhez, melylyel a katolikus legényegylet életbe léptette. Szent József pártfogása alatt gyarapodjék a mi Benjaminunk.

Schiffer.

Kapcsolatosan megemlítjük, hogy a Kath. Legényegyletek Orsz. Szövetségének a nyáron Kassán tartott nagygyűlésén elhatározta, hogy a Szö-

vetség védnökéül dr. *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspököt fogja felkérni. E határozatból kifolyólag a Szövetség vezetői a napokban megjelentek *Schiffer* Ferencz központi elnök vezetésével a főpásztor előtt, hogy őt a védnökség elfogadására fölkérjék. *Schiffer* Ferencz központi elnök szép szavakkal tolmácsolta a Szövetség kérelmét. Szavaira a püspök a következőleg válaszolt:

Tisztelt Uraim! A legnagyobb örömmel engedek azon megtisztelő felhívásnak, melyet a kanonok ur ő nagysága az országos szövetség nevében velem közölni szives volt. Örömmel vállalom el e tisztséget azon feltétellel, hogy a hercegprímás ő Eminentiajától megkapom erre az engedélyt. Mint mondom, örömmel vállalom el a védnökséget, mert mindenkor érdeklődtem a kath. társadalmi ügyek iránt és kiválóan szívesen viseltem a kath. legényegyletek ügyét. Mint védnök buzgalommal és lelkesedéssel részt veendek az önök munkálkodásában, a közös szent ügy érdekében együtt fogunk működni, akkor majd többször találkozá, egymást buzdítjuk a lankadatlan munkálkodásra. Eszembe jut sz. Pálnak ez a nevezetes mondása: Considerate vos invicem fratres in bonis operibus... etc. Buzdítsuk, támogassuk, segítsük egymást a jó tettek gyakorlásában, hogy el ne lankadjunk, kedvünket el ne veszítsük. Nagy szükségünk van erre, mert jól tudjuk, hogy itt Magyarországon nehéz katolikus ügyet előre vinni. Mert nálunk sokat ígérnek, de keveset tesznek. Csupa szalmaláng itt a lelkesedés, sokat és szépet mondanak az emberek, de a lelkes szó elhal, ha teltre kerül a sor. Mi ne evvel a szalmalánggal, hanem Jézus szent szívének lángjával gyujtsuk meg szívünket és akkor tényleg sokat vihetünk véghez.

A kath. kör vál. ülése. A nagyváradi kath. kör választmánya tegnap este tartotta e havi ülését. *Dus* László elnökolt; jelen voltak: Tóth Márton, Kárger Sándor, Nozák Rudolf, Gyalogay János, dr. Mártonffy Bogdán, Grámm Szilveszter, Gábriely Lajos, Bereczky Géza, Jelinek Ferencz, Csobánczy Lajos, id. Gálbory Sámuel, Frankó Endre, dr. Vucskics Gyula és Kelemen Kálmán.

A rendes, folyó ügyek elintézése után új tagokul felvették *Gyenge* Béla törvényszéki aljegyzőt, dr. *Szabó* György ügyvédet, Altnóder Ede mérnököt.

A pár nap előtt megalakult nagyváradi kath. legényegylet erkölcsi támogatását kérte a körnek; különösen felolvasások tartására, továbbá, hogy a kör tagjai minél többen pártoló tagokul lépjenek be a legényegyletbe. Az iparos tagokat pedig arra kéri, hogy katolikus segédjeiket serkentsék a legényegylet tagjai közzé leendő belépésre. — A választmány kimondotta, hogy örömmel veszi tudomásul az egylet megalakulását és erkölcsi támogatásban készségesen részesíti a legényegyletet.

Dus László örömét fejezte ki, hogy a választmány egy régi, buzgó tagját *Fetser* Antalt a király kanonokká nevezte ki. Üdvözlésére *Dus* László, *Kelemen* Kálmán, dr. *Mártonffy* Bogdán, *Bereczky* Géza és *Tóth* Márton tagokból álló küldöttséget kérték fel.

Ezzel véget ért az ülés.

IRODALOM.

A »Komoly pillanatok« szerzője kéri t. gyűjtőit, hogy a hozzájuk küldött gyűjtőiveket legkésőbb december 12-ig beküldeni sziveskedjenek Fel vagyunk hatalmazva illetékes helyről annak a kijelentésére is, hogy *Leánder*, a Komoly pillanatok szerzője, nem tartozik azon fehérvári írók közé, a kik egy-egy gyűjtőiven száznál keve-

sebb előfizetőt el sem képzelnek, mert már öt-hat előfizetővel is könnyekig meg lehet hatni. Munkatársunk előtt, aki e tárgyban felkereste, a jeles író azt is hangoztatta, hogy sem az írás kalligrafikus szépsége, sem a társadalmi osztály és zene különbség nála az előfizetés elfogadása tekintetében nem határoz: művére minden magyar előfizethet. Örömmel jegyezzük fel ezt a valóban demokratikus kijelentést és ezek után nincs benne kétségünk, hogy t. iróársunk azon terve, mely szerint a »Komoly pillanatok« jövedelméből házat akar venni, valószínű fog és azon négyemeletes budapesti sarokházat, amelyre már alkuban van az utolsó fillérig kifogja fizethetni.

— **Stampay** köbökuti főtanító 224 lapos ötödik kiadású énekeskönyve dus tartalommal s gyönyörű képekkel. igen kedves kötetekben 15 és 20 krért kapható. 11-ik könyv és kották ingyen. Kapható a szerzőnél Esztergom-megyében.

SPORT.

A sakverseny és a jury. A sakkverseny ügyében kiküldött jury tegnap délután 5 órakor ülést tartott melyen jelen voltak: *Szász* Ágoston elnök, *Beóthy* László dr. és *Hoványi* Gyula dr. jurytagok és *Gesztesi* Ödön tornavezető mint jegyző. A jury a befejezett játszmák eredményeképp konstataálta, hogy 18-an eleget tettek a versenyszabályzat kötelezettségeinek, 4-en ellenben nem, melynek következtében ezek kilépettnek tekintetnek és esetleges díjnyerésre nem konkurálhatnak. Ezután a vitás partikat vette a jury bírálata alá. Három ilyen vita volt bejelentve, melyre nézve a jury kihallgatásokat eszközölt s az aprólékosságig menő tárgyalás után egyik játszmát sem tartotta megsemmisítendőnek, mivel erre nézve konkrét tény nem merült fel. A jury több versenyző egyenlő eredménye folytán matcheket rendelt el. Matcheket játszanak az I. osztály III-ik díjáért *Gábel* Jakab és *Adorján* Emil dr. A II. osztály első díjáért *Ruzicska* István és *Orosz* Samu. A II. osztály harmadik díjáért *Fanta* Adolf, *Fenyves* Irma és *Máthé* László. A III. osztály harmadik díjáért *Deiener* Vilmos és *Tistari* Károly. A matchek a mai nappal kezdődnek a tornavezető vagy megbízottja jelenlétében és f. hó 16. napjának este 8 órájáig befejezendők. Mindegyik fél a másiknál 3 játszmát vált. A verseny és játékszabályok ugyanazok, mint a versenyé. A jury egyébként rosszaságát fejezte ki a verseny játszmákba történt közbeszólások miatt és az intézkedéssel s ellenőrzéssel a tornavezetőt bizta meg. A díjak kiosztása csak f. hó 18-án megy végbe.

Igazságszolgáltatás.

A b.-ujfalui gyujtogatások vég-tárgyalása.

A tavaszon nagy szenzációt okoztak azok a letartóztatások, melyek Berettyó-Ujfaluban és környékén történtek. A szenzációs ügyre alkalmat az a körülmény szolgáltatott, hogy feltűnt, hogy egyes gazdáknál nagyon gyakran van tűz, s mindig olyan oldalon égnek meg, amelyeket előbb jól bebiztosítottak.

Ezen felfedezés és egy névtelen feljelentés következtében a csendőrség egész csendben megkezdte a nyomozást, aminek aztán az lett az első eredménye, hogy *Csillag* Sándor vándorcsodi földbirtokost mint felbujtót és *Szép* Mihály b.-ujfalui lakost mint tettest letartóztatták.

A nyomozás ezután tovább folyt s néhány nap múlva *Schlesinger* Márton gazda tisztet is letartóztatták.

A vizsgálat már akkorára kiderítette, hogy a *Csillag* Sándornál előfordult tüzesetek nem véletlen szerencsétlenségéből keletkeztek, hanem hogy azokat maga *Csillag* Sándor idézte elő olyanformán, hogy a bebiztosított épületeit felgyújtotta.

E vizsgálat még ezzel sem ért véget, amennyiben már akkor terhelő adatok merültek fel *Feldmann* Ferencz b.-ujfalui dúsgazdag bérlő és kereskedő ellen, aminek a következménye

az lett, hogy ez év május 4-én *Feldmann* Ferenczet is letartóztatták s azóta az előbb letartóztatott három emberrel együtt vizsgálati fogságban is van.

A törvényszék a vádlottakat vád alá helyezte s azt a vád alá helyező határozatot helybenhagyta a kir. tábla s a kir. Kuria is, ahonnan csak nemrégiben jött le az ügy.

Az ügyben a törvényszéken még e hó folyamán megtartják a végtárgyalást.

A vádlottakat *Hegyesy* Pál jeles védőügyvéd fogja védeni.

Freystädtler Flóra válópöre a táblán. A budapesti ítélőtábla II. polgári tanácsa ma foglalkozott *Freystädtler* Flóra válópörével, a kit tudvalevőleg a törvényszék csak hat hónapra választott el férjétől, *Splényi* Árpád bárótól s csak miután a hat hónap letelt és a házasság békülni nem akartak, mondotta ki végleges elválasztásukat. Mai ülésén a tábla *Csillary* bíró előadása mellett megerősítette a törvényszék házasságbontó ítéletét.

REGÉNY-CSARNOK.

SZERESS ÖRÖKKÉ.

Írta: *Buchanan* Róbert.

Angolból fordította: *Dr. N. Gy.* 12.

Fiatal ember volt, harminczon innen, de annyira megviselte az idő, oly durva és szörös volt, ugy be volt burkolva durva hajós öltözékbe, hogy bátran negyvenesnek tarthatta volna az ember. Jobb szeme változatlanul össze volt huzva, hozzá lévén szokva, hogy szélirányban nézzen. hangja rekedt, távoli, mint a széltől félig elfojtott hang.

No de mindezek ellenére ő a legjobb fickó volt; *Parr* Mártha pedig, a kinek el volt jegyezve, egészen meg volt elégedve érde-meivel.

— Mi ujság apó? — kérde a kapitány, széles mellényéhez szorítva s megcsókolva *Márthát*, majd kezét fogva mindenkivel. — Van-e valami hír *Mary* Jane-ről?

Ugy beszélt, mintha messziről üdvözölt volna valakit s bár *Amos* szembe állott vele, füléhez tette kezét, mintha meg akarná ragadni a feleletet.

A kis szatócs csak fejét rázta.

— Oh *Seth* kapitány, — mondá *Mártha* — attól félünk, hogy elpusztult.

— Ugyan ne beszéljen már ilyeneket, — válaszolt a kapitány, észrevévén *Amos* levert, csaknem könyörgő tekintetét. — *Mark* *Jones* kapitány van a földézetten s *Horncastle* *Billy* a pajtása s nem igen van külbmb hajósemer nálunk, köztünk meg *Tynemonth* között. Nem, nem, de hogy veszett el; lehet, hogy van valami a holland parton, a mi akadályozza hazatérésüket.

A mint beszélt, a szél süvöltött a gerendázatban s alapostúl megrázta az öreg házat.

— Ugyan hallgassa csak, apó! — tevé hozzá vidáman. *Mark* kapitány nem emel horgonyt ilyen időben.

— Hogy viselte magát *Jack*? — kérde *Mártha*, hogy változtasson a keserves témán.

— No megjárta, megjárta! — mondá a kapitány.

A fiu csettentett ujjával s vidáman nevette.

— Ne higgyenek neki! — kiáltá. *Pompásan* ment. Ugy füstölök már, mint egy kürtő, ugy iszom, mint a hal és *Bem*, a borbély, megtanít rágni.

A kapitány végig nézett rajta, viharos szemével s jókedvűen mormogá:

— Na, te kis kamasz, nyógtél biz' te a hátadon a kabinomban csaknem az egész utazás alatt. No de hát nem is olyan könnyű ám hajóssá lenni.

Egyszerre csak *Mabel*, a ki eddig nyugodtan ült az asztal mellett, álmodozó szemét a tűzre függesztve, hirtelen fölugrott, örömteljes kiáltással.

— Mi a baj, *Mabel*? — kérde mostoha testvére.

— Figyelj csak! nem hallod?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Krieghammer marad.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) A *Hentzi* szobor ügye nem seperte el *Krieghammer* közös hadügyminisztert állásából, amennyiben a király úgy határozott ügyében, hogy őt továbbra is meghagyja állásában.

Szobonya Mihály.

Budapest, decz. 7. (Saját tud. táv.) *Szobonya* Mihály festőművész a fővárosban 42 éves korában meghalt. Nem rég fejezte be a *Békésvármegye* ülésterme számára rendelt *Kossuth* és *Széchenyi* életnagyságu képeit. Egy nevezetes képe »a perezes« *dr. Schlauch Lőrincz* b.-bornok püspök birtokában van a püspöki palotában.

Rövid életrajzi adatai a következők:

Szobonya Mihály, genrefestő, szül. Nemes-Orosziban (Bars). Szegény szülők gyermeke lévén és korán árvaságra jutván, *Majthényi* László báróné vette pártfogásába s képezte ki a festői pályára. Tanulmányait Budapesten a mintarajz-iskolában kezdte, majd 1882. Münchenbe ment s az ottani akadémián *Wagner* Sándor és *Seitz* Ottó tanítványa lett. Ez idő alatt festette első életképét: a *Kovács* családot, melyet a király vásárolt meg a képzőművészeti társulat kiállításán Nevezetesebb képei még: a *Beiratás* s a *Perezés*.

Párbajozó főispán.

Szeged, decz. 7. (Saját tud. táv.) *Kállay* András főispán provokálta *Roskovich* Arthurt, a »Közvélemény« szerkesztőjéi sértő cikke miatt.

A német trónbeszéd.

Páris, decz. 7. Vilmos császár trónbeszédjét a lapok kedvezően fogadják. A »Figaro« azt mondja, hogy a trónbeszéd bölcsen megfontolt, csaknem demokratikus szelleműl áthatott és nem főnhőjázó beszéd. Csak azt sajnálja, hogy a császár kijelentette, hogy a leszerelő-konferenciának tárgya a dolgok mai rendjének fenn-tartása lesz. Az *Eclair* azt mondja, hogy Vilmos császár az angol államférfiak közeledését nem méltatta válaszra s ez a hallgatás jellemző. (Magy. Táv. Ir.)

Hajószerecsétlenség.

Kiel, decz. 7. A midőn a »Beowulf« pán-czélóshajót, a torpedólovásról visszatérve, a bojához akarták erősíteni, a kuttor felborult. *Krüger* és *Weissmann* matrózok a tengerbe fultak. A többi legénység megmenekült.

Német vendégek Budapesten.

Berlin, decz. 7. A közmunkatügyi miniszter megbízásából *Franke*, a vasutügyi miniszterium előadója, műszaki tanácsosával, *Döming* titkos építőtanácsossal tegnap Budapestre utazott, hogy a *Siemens* és *Halske* cég által épített földalattivilamos vasutat tanulmányozza. (Magyar Táv. Iroda.)

KÖZGAZDASÁG.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

B u d a p e s t, december 7.

Az irányzat nyugodt.

Osztrák hitel	— — — — —	359 90
Magyar hitel	— — — — —	388 75
Allamvasut	— — — — —	360 75
Salgotarjani	— — — — —	369. —
Wagon-kölcsön	— — — — —	220. —
Villamos vasut	— — — — —	278. 1/2
Magyar leszámítoló	— — — — —	358. 25

Iparbank	104.25
Budapest közuti	366.50
Kereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.—
Rimamurányi	266.25
Magyar jelzalog	602.—

Bécs, december 7.

Az irányzat szilárd.

Osztr. hitel	351.75
Magyar hitel	380.75
Allamvasut	351.75
Birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. december 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.75
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2/10%	100.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavón földtehermentesítési kötvény	97.—
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	159.—
Tiszabábalyozó és szegedi sorsjegyek kölcsön	139.50
Osztrák járadék papirban	101.—
Osztrák járadék ezüstben	101.—
Osztrák korona járadék	120.—
Osztrák járadék aranyban	101.25
1860. Osztrák államsorsjegyek	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	913.—
Magyar hitelbankrészvény	388.75
Osztrák hitelintézeti részvény	360.10
Osztrák-magyar államvasuti részvény	361.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	956.—
Német birodalmi márka	589.7/2
London vista	120.55
Párisi vista	47.65
20 márkás arany	1188

SZERKESZTOI POSTA.

Gabor Janos urnak. Ha ön valami ügyben hozzánk fordul, úgy »közleményének megírását avatottabb, a viszonyokkal« ismerősebb s mindenek felett elfogadható stylusu egyénre bizza, sőt tovább megyünk, s alkalmat kívánunk adni a t. körnek arra, hogy lapunk működését, intencióit megismerjék s ezennel felkérjük a kört, hogy lapunkban időnként rendezni szokott védelmét a Réznek hosszabb ideig tartsa emlékkéen. Hisz nem régen volt itt a Rétről egy küldöttség, mely megköszönte, hogy egyedül mi védjük ügyüket. A közleményben ott van, hogy a *körből el mentek* »a

Wöberbe, ott itak három óráig stb.« Az egész átiratnak tehát nincs értelme; de azért igyekezni fogunk el nem felejteni, mert igen tanulságos és jellemzi hálás köszönetüket sokszor igénybe vett lapunk iránt.

Pompadour halála. Ha még nagyon sokkal jobban lenne is megírva ez a vers, lapunkban, tárgya miatt se foglalhatna helyet, hogy le is említsük azt, hogy a tárgy kivitele sem nagyon lélek emelő — Pompadour még az utolsó perezeiben is csak a pompára, kendőzésre gondolt; no de verselése is oly kezdetleges, rímeli oly gyengék, hogy még csak biztatni se tudjuk a lant további pengelésére.

Simon Ferencz. Nagyvárád. Pótlólag közöljük, hogy ön is jelen volt a kath. legényegyesület alakuló ülésén. A legtöbbször a rossz írás miatt jelennek meg tévesen a nevek.

A szerkesztésért felelős.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Richter-tele Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.

Ezen híreves házi-szer ellenállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmazatik köszvény, csúsznál, tagzsárgatásnál és meghűléseknel és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem utkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van. A főraktár Gyógyszerárnyalánál, Török József gyógyszerésznél Budapestben. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbértékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegyet és Richter cégjegyzését nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. AD. és társa. cs. és kir. udvari szállitók. RUDOLSTADT.

COAKS

tartós fűtésre legalkalmasabb és legjutányosabb tüzelő anyag.

Meidinger és egyéb töltőkályhák fűtésére legjobb a **gáz-coaks**, mert a súlyosabb és ezáltal drágább milt coaks (Meiler Coaks) sokkal nehezebben gyúl meg.

A coaks ára nálunk **2 frt** métermazsánként.

Ha 250 kilós részletekben rendeltetik meg a coaks, akkor **métermáz-sánként 14 kr. fuvardíjért házhoz szállitjuk** a város belterületén. Gázfogyasztóinknak kedvezményt nyujtunk a coaks vásárlásánál, a mennyiben, ha egyszerre legalább **250 kilót** rendelnek meg, akkor **nekik fuvarbért nem számítunk**.

Nagyvárád, 1898. októberben.

Nagyváradi légszeszgyár:
Az igazgatóság.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárád.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL“ kiadóhivatala.

Legelősebb és legelőszerűbb

karácsonyi ajándék

egy

Ujságírók-Sorsjegye

melylyel

1 korona

árért

100.000 koronás

és öt 20.000 stb. koronás nyereményt lehet nyerni.

Az összes nyereményeket a kezelőség 20%
levonással kívánatra készpénzben vissza-
váltja. Minden sorsjegy utánfizetés nélkül
mind a 6 húzáson játszik.

Huzás visszavonhatlanul

1899. január 4-én.

Sorsjegyeket ajánl:

a Budapesti Ujságírók Egyesületének sorsjáték-kezelősege
IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz.

Polgári takarékpénztár r. t.
Nagyvárád.

DIÓSSY ÖDÖN,
főelárusító,
NAGYVÁRAD.

„TISZÁNTUL“ kiadóhivatala.